

Джам О. А. – к. х. н., доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища ВНУ імені Лесі Українки

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД Р. ЗАХІДНИЙ БУГ

Постановка проблеми. Міграція забруднюючих речовин з потоками річкової води з території однієї держави до іншої, спричинення внаслідок цього шкідливих наслідків для довкілля, здоров'я і безпеки людини становить не лише одну з важливих національних проблем, а і свідчить про її міжнародний характер, необхідність поєднання зусиль і засобів держав для охорони та відновлення транскордонних річок, зокрема, зближення та взаємоузгодження національних та міжнародних правових норм, здійснення інтенсивного міжнародного природоохоронного співробітництва.

Мета дослідження – екологічні параметри якості водних ресурсів та їх динаміка у річці Західний Буг.

Результати дослідження. Річка Західний Буг – притока другого порядку річки Вісли, впадає в річку Нарев з лівого берега за 37,8 км до злиття річки Нарев з Віслою. Свій початок Західний Буг бере на території України з північно-західних схилів Гологоро-Кременецької гряди. На протязі 363 км по річці проходить державний кордон: 200 км – між Республікою Польща і Україною, 163 км – між Республікою Польща і Республікою Білорусь [2, 3].

Якість поверхневих вод річки досліджувалася у створі с. Забужжя, кордон з Республікою Польща у 2021-2023 рр. Класи та категорії якості води визначені за значеннями індексу забруднення компонентами сольового складу, індексу трофо-сапробіологічних показників, індексу специфічних показників токсичної дії та комплексного екологічного індексу [1, 4]. Далі представлені таблиці значень якості води р. Західний Буг у пункті спостережень (табл. 1, 2).

Таблиця 1

Якість води за індексом трофо-сапробіологічних показників, I₂

дата відбору проб	I ₂	категорія якості	клас якості	клас якості за станом	категорія якості за станом	клас якості за ступенем чистоти	категорія якості за ступенем чистоти
3.08.2021.	4,33	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
5.10.2021.	4,17	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
8.12.2021.	4,17	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
1.02.2022.	4,17	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
5.04.2022.	4	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
7.06.2022.	4,16	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
8.08.2022.	4,33	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
4.10.2022.	4,16	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
6.12.2022.	4,33	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
14.02.2023.	3,66	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
18.04.2023.	3	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
13.06.2023.	4,33	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
12.09.2023.	4	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені

За індексом трофо-сапробіологічних показників I₂ поверхневі води річки Західний Буг протягом 2021-2023 рр. у досліджуваному створі за класом якості води за станом можна охарактеризувати як «задовільні», категорія якості за станом – «задовільні», клас якості за ступенем чистоти – як «забруднені», категорія якості за ступенем чистоти – «слабко забруднені».

Таблиця 2

Якість води за комплексним екологічним індексом, I_E

дата відбору проб	I _E	категорія якості	клас якості	клас якості за станом	категорія якості за станом	клас якості за ступенем чистоти	категорія якості за ступенем чистоти
3.08.2021.	3,61	4	III	задовільні	задовільні	забруднені	слабко забруднені
5.10.2021.	3,39	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті

8.12.2021.	3,39	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
1.02.2022.	3,39	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
5.04.2022.	3,17	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
7.06.2022.	3,22	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
8.08.2022.	3,11	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
4.10.2022.	3,05	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
6.12.2022.	2,94	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
14.02.2023.	2,72	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
18.04.2023.	2,67	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
13.06.2023.	2,94	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті
12.09.2023.	3	3	II	добрі	добрі	чисті	досить чисті

Висновки. За комплексним екологічним показником Іе поверхневі води річки Західний Буг протягом 2021-2023 рр. у створі досліджень с. Забужжя за класом якості води за станом можна охарактеризувати як «добрі», категорія якості за станом – «добрі», клас якості за ступенем чистоти – як «чисті», категорія якості за ступенем чистоти – «досить чисті».

Список використаних джерел

1. Величко О. М., Зеркалов Д. В. Контроль забруднення довкілля. К.: Либідь, 2002. 255 с.
2. Вишневецький В. І. Річки і водойми України: стан і використання. К.: Віпол, 2000. 376 с.
3. Клименко М. О., Вознюк Н. М. Екологічний стан української частини єврорегіону “Буг”. Рівне: Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування, 2007. 203 с.
4. Романенко В. Д., Жукінський В. М. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями. К.: Держмінекобезпеки України, 1998, 28 с.